

„Стојте дакле у слободи којом нас Христос ослободи и не дајте се опет у јарам ропства ухватити“ (Гал. 5,1)

Овим ријечима апостола Павла одлучио сам да вас поздравим на почетку свог вечерашњег обраћања. Разлог за то је њихова моћна порука о слободи у Христу, у којој и за коју смо позвани да стојимо. Другим ријечима, ми који се китимо највећим од свих имена, именом коме ће се, по Библијској објави „поклонити свако кољено на небу и на земљи и под земљом“ (Филип 2, 10), именом хришћанским, одговорни смо да слободу дјете Божије свједочимо својим ставом и цјелокупним својим животом.

Позив за учешће у вечерашњем догађају од самога почетка, када ми је брат Стеван, дубровачки парох, саопштио замисао сестре Иване Тросман, доживио сам као позив за стајање у слободи којом нас је Христос ослободио. Јер наше вечерашње дружење овдје у древном граду Дубровнику заједнички је подухват хришћана двају хришћанских заједница, католичке и православне. Самим тим, сви ми вечерас окупљени судјелујемо у једном екуменском догађају. Екуменизам као појам у заједници из које ја долазим донекле је оптерећен негативним конотацијама које поједини везују уз њега, изједначавајући га у својој искључивости са појмом издаје, наиме – са издајом сопствене вјере (како је то прије стотинак година било и код католика). Колико ми је познато, екуменске иницијативе и у данашњој хрватској католичкој заједници, као и у популарном мишљењу такође имају своје опоненте. Слутим да они који овако размишљају на било којој од поменутих страна увелико губе из вида поменуте ријечи из посланице Галатима о стајању у слободи. Јарам ропства о коме Павле говори Галатима у историјском контексту односи се на слијепо робовање нормама старог закона и одбацивању објаве Бога у личности Сина Његовог Исуса, док нам слојевито значење новозавјетног текста у контексту нашега времена може понудити свјежу интерпретацију по којој се они који негда робоваху закону од кога нису спознали Спаситеља данас показују као робове националних идеологија и псеудо вјерских наратива који поробљавају својом искључивошћу. Ови наративи умјесто да оснажују љубав и смирено стајање пред тајном другога као пред тајном самога Бога, смјерају да финалистички прогласе другога као отпадника изолујући се у замишљени комфор сигурности свога црквеног предања.

Није ми намјера, нити пак сматрам да је прилика за објашњавање појма екуменизма у његовом природном, тј. теолошком озрачју. Разлог томе је поред поменутог и то што дубоко вјерујем да се хришћанска вјера, па тако и њен екуменизам не доказују већ се првенствено показују. Ми смо овдје и сада у таквој мисији, мисији слободног показивања пред средином у којој живимо и унутар које остварујемо своје служење – да је екуменизам могућ. Могућ је дакле уколико људи имају добру вољу а не само добре идеје, уколико имају љубав, а не просто “ништа против” и уколико су спремни на мале кораке попут овога

инспирисани увјерењем да свједоче истину, која није идеолошки манифест већ плод сусрета у љубави. Истина Исуса као пута истине и живота (Јн 14,6) је као што сви знамо плод сусрета са њим као својим личним Спаситељем, а не пуко слагање са одређеним религиозним постулатима. Она увијек подразумијева, да се послужим насловом књиге Nassima Taleba - „Skin in the Game“, дакле „кожу у игри“, тј. лично свједочанство сусрета које ту истину једино аутентично може да верификује. Овим не желим да своје обраћање претворим у хвалоспјев нама који смо вечерас овдје, нити да упирем прстом у оне који би евентално могли да имају нешто против, или ништа против, што је по овом питању скоро па исто. Вјерујем да свако од нас у својој личној историји може да пронађе моменте кукавичлука и невјерице, страха или напросто небриге или летаргије, који су учинили да се понекад прећутно сагласимо са елементима ропства који коегзистирају у нашим традицијама напоредо са богатством вјерског искуства. Ипак, желим да дам славу Богу који је пламичком свога Духа запалио организаторе овога скупа и довео нас, па тако и моју маленкост, у прилику да, најприје самима себи, а онда и нашим заједницама подаримо барем један камичак у грађевину јединствене Цркве Христове.

Језик умјетности је веома погодан терен за такво што. Сматрам да је то тако због чињенице да вјерска умјетност у хришћанству своју снагу црпи из признања своје немоћи. Она наине зна да је осуђена на пропаст уколико има претензију да нам до краја открије лице Божије. У свом заносу, она увијек свједочи о Богу као Тајни. Самим тим, посљедња ријеч црквене умјетности није потез киста или длијета, већ дах Духа. Дух Божији је она света нит без које не би ни било умјетности, па тако ни црквене умјетности. Када бисмо у динамичном путу вјере трајно схватили и непоколебиво стајали у увјерењу да је исти тајанствени Божији Дух она света нит која држи све удове Христовога тијела (његове Цркве) заједно, онда би међу нама било мање претенциозности и дефинитивности, а више смјерности и љубави пред тајном онога који жели да се „све састави у Христу“ (Еф.1,10). Због тога и у овој ноћи, док гледамо лик Онога у чијој смрти и васкрсењу сви хришћани, било да припадају католичкој, реформацијској или православној традицији, виде свој живот у апсолутној будућности Новог Божијега Свијета, треба да признамо своју немоћ. То треба да чинимо у молитвеној отворености својих срдаца према Духу Божијем, не губећи наду да ће Бог који ниједно своје чудо није оставио незавршеним, довршити и чудо јединства своје Цркве.

То ће дакако бити јединство у различитости јер тајна јединства почива на различитости и штавише, различитост је претпоставка јединства као Божанскога дара. Нити умјетности чије парчиће данас можемо да видимо на зидовима ове галерије говоре нам да у ликовном смислу различите рефлексије лика Христовог у оку и бићу црквеног умјетника у разним временима и традицијама уопште не компромитују истину да је то један и исти Исус, Спаситељ свијета. Било би радост за све у нашим сусједним градовима и нашим

сусједним заједницама да на примјеру различитих ликовних портретисања једног и Истога Спаситеља назремо да исто тако у многим сферама живота слике и погледи на ствари не морају бити исти. Међутим, као што наша љубав према Исусу чини да сваки његов лик нама буде драг и домаћи, тако је и вријеме да схватимо да међусобна љубав може да преброди мноштво разлика које је точак историје нанио и међу члановима наших цркава у Дубровнику и Требињу. Без љубави дакле сви напори да се договоримо и постигнемо консензус по питањима било прошлости било будућности биће само лицемјерни игрокази за дневнополитичку употребу. Љубав, са друге стране, дозвољава да сапостоје и различити погледи, као што постоје дијелом свијета међу људима, народима и државама, али то ипак не омета живот. Напротив. Вечерашњи догађај, скроман и по обиму и претензијама, ипак треба да буде означен као кријесница или свитац који показује да можемо заједно онда када се сагледамо у лику и кроз лик Христов, очима братства и сестринства, очима безусловне љубави, а она је безусловна, уколико вјерујемо апостолу Павлу, само уколико не тражи искључиво оно своје (1.Кор 13,5).